

renbeitedistrikt enn det, hvortil eierne er meldt og flyttet, er det ennvidere funnet påkrevet å pålegge rengjeterne å passe på, at dette ikke skjer og, om ren desuaktet måtte bli efterlatt, straks å sørge for å få renen samlet og tilbakeført til hjorden. Jfr. hermed Konv. 1919 § 54 fjerde ledd og nærværende utkast § 78 litr. m.

Kapitel IV.

§ 4 i L. 1883 inneholder de nugjeldende bestemmelser om flyttlappenes adgang til å gjøre bruk av skogen, forsåvidt angår fylkene søndenfor Finmark fylke.

§ 30.

Denne paragraf opregner de sorter trevirke, som det tillates lappene å ta, såvel på offentlig, herunder innbefattet kommunal, som på privat eiendom. Det er i det vesentlige de samme sorter, som nevnes i § 4 i L. 1883. Lappene er således, såvel efter denne paragraf som efter nærværende bestemmelse, uberettiget til å ta friske bartrær. Efter førstnevnte bestemmelse har de derimot adgang til å ta »tørt« og »vindfall« også av bartrær, mens nærværende paragraf innskrenker denne adgang til alene å omfatte »selvtørrede« bartrær og »vindfall« av disse, der er »tørt«. Om grunnen til denne begrensning henvises til motivene til Utk. 1904 s. 208.

Overensstemmende med bestemmelsen i § 15 i nevnte utkast har jeg av de i dets motiver s. 206 anførte grunner funnet å burde i loven gi en uttømmende opregning av de gjenstander, hvortil lappene kan ta trevirke, og betone, at det tagne virke må anvendes av dem selv og således ikke må selges.

Skoginspektøren i Nordlandske skoginspektorat uttaler i skrivelse av 31. mai 1921, at ordet »bjerkeris« i § 30 første ledd bør utgå. Han begrunner denne mening således: »Bjerkeris er ikke medtatt i lov

av 18. juli 1919¹⁾ og heller ikke nevnt i lappeloven 1883. Derimot er det omhandlet i Finmarkens »Almengjeldende regler«. Fjellfinnene anvender bjerkeris til underlag i teltene, til karkning av kjerrisless m. v. Hertil må de uten vanskelighet kunne anvende ris av de til brensel hugne trær, vidjeris o. l. Hensynsløs nedkapning av ungskog (risskog) eller kvistning og top-hugst av mindre trær må være forbudt, da det selvfølgelig er skadelig. Bemerk § 32, hvorefter bjerkeris ikke er gjenstand for utvisning«.

Det må bero på en misforståelse, når skoginspektøren har oppfattet Konv. § 57 (jfr. lov nr. 7 av 18. juli 1919 § 50) derhen, at de svenske lapper er forbudt å ta bjerkeris, fordi bjerkeris ikke uttrykkelig er anført i nevnte paragraf. Mig bekjent har et sådant forbud ikke været tilsett. Bjerkeris omfattes efter min mening av ordet »busker« i Konv. 1919 § 57. At »bjerkeris« heller ikke skulde omfattes av L. 1883 § 4, er neppe en holdbar påstann. Således har denne bestemmelse heller ikke været forstått i anvendelsen.

Når lappene gives adgang til å ta »voksende løvtrær« av hvilkensomhelst størrelse, om enn vesentlig alene efter utvisning, synes det ikke konsekvent aldeles å nekte dem adgang til å ta bjerkeris. Et uttrykkelig forbud herimot vilde derhos formentlig alene bli en papirbestemmelse, da en effektiv kontroll med dets overholdelse vilde kreve et altfor stort og kostbart apparat. Et annet spørsmål er, hvorvidt der er grunn til å forlange utvisning av bjerkeris i samme utstrekning, hvori voksende løvtrær må utvises.

Ved de i litr. b nevnte »stillinger for opbevaring av løsøre og matvarer« siktes bl. a. til de på lappisk kalte »suogner«, som dels kan bestå av tre nedtil avkvistede bjerker, der oventil har de korthugne grener uten løv påsittende, hvilke stilles mot hinannen omtrent som koblete geværer, og hvorpå anbringes forskjellige saker (se

¹⁾ d. v. s. lov nr. 7 av 18. juli 1919 (se § 50) jfr. Konv. 1919 § 57.

Gustaf von Düben: Om Lappland och Lapparne s. 149), og dels kan ha en noget vidtløftigere konstruksjon, idet der opføres to opstandere av korsreiste bjerkestranger med to a tre meters avstand, hvilke forbindes med en horisontalt liggende strange, hvorpå sakene ophenges. Undertiden gjøres der flere (fire) opstandere, som forbindes med tverliggere, så der dannes et glissent gulv, hvorpå sakene anbringes. »Stillingene« danner da overgangsformen til hus, idet der over gulvet dessuten opføres et simpelt tak og av og til også vegger av grener og ris.

Om grunnen til, at hus ikke, som i annet ledd i § 4 i L. 1883, er medtatt blandt de gjenstander, hvortil lappene kan ta trevirke, henvises til motivene til Utk. 1904 s. 208 jfr. svensk kgl. prp. nr. 169 for 1917 angående forandring bl. a. i Sv. L. 1898 (I) § 3.

Med nærværende paragraf kan sammenholdes Forsl. 1919 § 5 og Konv. 1919 § 57 og med siste ledd i paragrafen lov nr. 2 av 8. august 1908 om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse, § 10 post 2.

§ 31.

I Konv. 1919 § 58 er fylkesmannen gitt rett til, efter forslag av det offentlige skogvesen, å forby, at voksende løvtrær, bjerkebusker og olderbusker tages på områder, hvor åvirkning øiensynlig kan medføre fare for skogens bevarelse eller foryngelse. Derhos har fylkesmannen efter samme konvensjons § 73 adgang til, når han finner, at benyttelsen av lappenes faste hvileplasser eller liggeplasser (tilholdssteder) øiensynlig medfører fare for skogens bevarelse eller foryngelse, å forby deres videre benyttelse.

Disse bestemmelser, hvorved åpnes adgang til å fredes krog, hvor lappenes bruksrett kan utsette skogen for fare, har erfaringen vist er meget påkrevet, da de svenske lappers omgang med skogen i vort land har været i høi grad uvorren og mislig. Men også vore egne lapper bærer en ikke uvesentlig del av skylden for den be-

klagelige tilstand, hvori skogen på mange steder i lappetraktene befinner sig. Det vil, om skogen på sådanne steder ikke helt skal gå sin undergang imøte, bli nødvendig i større og mindre utstrekning å frede den såvel for lappenes bruk som mot den skade, som også deres ren volder. Adgang til sådan fredning åpner nu nærværende paragraf, som har et noget videre omfang enn ovennevnte bestemmelser i Konv. 1919.

Paragrafens litr. c faller i det vesentlige sammen med § 73 i konvensjonen.

Litr. a skyldes den betraktning, at hvor skogen på sine steder i kyst- og ødistriktene er så sparsom, at de fastboende eiere selv ikke får tilstrekkelig trevirke til eget behov, der må lappene finne sig i å gi slipp på den bruksrett i annen manns skog, som loven ellers tilstår dem.

Den videregående bestemmelse i litr. b utgår fra erkjennelsen av, at det er nødvendig å stenge adgangen til å åvirke der, hvor fortsatt bruk av skogen utsetter den for tilintetgjørelse. Den betydning, som bevarelsen av skogen har for det hele samfund, krever, at den enkeltes eller de enkeltes bruk av den må ophøre der, hvor skogen ikke lenger tåler ytterligere beskatning. Dette prinsipp ligger også til grunn for de innskrenkninger, lovgivningen har gjort i eieres og brukeres rett til fritt å disponere over sin skog (jfr. bl. a. lov nr. 2 av 8. august 1908 om vernskogens bevarelse og mot skogens ødeleggelse m. v.).

Da lappene ikke gives adgang til å ta bartrær, har den i litr. d omhandlede adgang til fredning av barskogstrekninger, således som nevnt i selve bestemmelsen, alene hensyn til den skade, som renen, dels ved hornfeining og dels ved tråkk, volder i sådan skog. En lignende bestemmelse inneholdes i Utk. 1910 § 23, og den vil vistnok ikke minst måtte finne anvendelse i Finnmark fylke. I motivene (s. 29) til nevnte paragraf anføres også, at »furskogen er av så stor verdi for Finnmarkens befolkning, at man må verne om de rester, som er tilbake«, og »at det vil bli nødvendig å frede furskogen styk-